

εἰναί τιγι, λέγω δὲ τὸ εἶδος δέδωσι τὸ εἶναι οὐσιώδης, καὶ διὰ τοῦτο ὁ Σωκράτης τῷ ἔχυτοῦ εἴδει οὐσιώδης ἐστι: διηγημένος ἀπὸ παντὸς ἄλλου. Ἄλλα τῷ ἀριθμῷ διακέχειται πάντων τῶν ἄλλων, τῇ γενεᾷ φυσικῶς, οὐ διὰ τοῦ οὐσιώδους εἴδους, διότι ἡ τοιαύτη διαφορὴ η̄ η̄ διάκρισις ἐστιν οὐσιώδης, ἀλλὰ διὰ τινας συμβεβηκότος εἴδους. "Οὐδεν δεῖ διαρεῖν εἰς τὸ εἶδος τὸ οὐσιώδες καὶ τὸ ἐπουσιώδες, οὐδὲ εἰς τὸ εἶναι τὸ οὐσιώδες καὶ ἐπουσιώδες.

Ζητεῖται εἰς τὸ διὸ ἔτινεν ἕνδεικόν λόγου πρός τε τὴν οὐσίαν καὶ πρὸς τὸ συμβεβηκότος. Καὶ δείχνυται πρῶτον, διτὸς ἐστι, διότι τὸ ἀντικείμενον τοῦ νοῦ ἐστιν ἕνδεικόν λόγου· τὸ δὲ διὸ ἐτοι πρῶτον τοῦ νοῦ ἀντικείμενον. 10 Ἡ μεῖνων φανερός, οὐτοὶ τὸ ἀντικείμενον τῆς μᾶς δυνάμεως δεῖ εἶναι καὶ ἕνδεικόν λόγου. Ἡ ἐλάχιτων δείχνυται διὰ τοῦ Ἀριθμένου, λέγοντος τὸ διὸ εἶναι πρῶτον ἀντικείμενον τοῦ νοῦ· καὶ λόγῳ δὲ δείχνυται, διότι, ὡς ὁ Φιλόσοφος λέγει ἐν πρώτῳ τῷ Φυσικῷ, τὸ μάλιστα συγκεχυμένον ἐστὶ προτέρως γνωτόν· τοιοῦτον δέ ἐστι τὸ διὸ, διότι πρὸς πλεῖστα ἐκτείνεται. 15

Ἄλλοι δὲ τούτην ὁ Φιλόσοφος ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ τετάρτου f. 48^r τῶν Μετὰ τὰ φυσικά, λέγων τὸ διὸ μὴ εἶναι ἕνδεικόν λόγου πρός τε τὴν οὐσίαν καὶ πρὸς τὸ συμβεβηκότος. λέγει γάρ τὸ διὸ ἀναλογικῶς κατὰ τῆς οὐσίας καὶ τοῦ συμβεβηκότος λέγεσθαι· φασερ γάρ, φησί, τὸ ὑγιεινὸν λέγεται κατὰ τοῦ οὐροῦ καὶ κατὰ τοῦ ζῷου καὶ τοῦ βρώματος ἀναλογικῶς 20 καὶ κατὰ τὸ πρότερον καὶ ὅστερον, οὗτοι καὶ τὸ διὸ λέγεται κατὰ τῆς οὐσίας καὶ τοῦ συμβεβηκότος ἀναλογικῶς καὶ κατὰ τὸ πρότερον καὶ ὅστερον. Τὸ δὲ αὐτὸν καὶ Πορφύριος βούλεται, λέγων δὲ, καὶ πάντα τις ὅντα καλέσῃ, διμωνύμως καλέσει, διμωνύμως λέγων τὸ ἀναλογικόν, ἐπει τὸ ἀναλογικόν εἶδός ἐστι τοῦ διμωνύμου. 25

Τοῦτο δὲ καὶ λόγῳ δείχνυται. Εἰ γάρ ὁ τοῦ νοεῖσθαι λόγος ἐκ τοῦ τρόπου τῆς ὑπάρξεως λαμβάνεται, οὐσίας δὲ καὶ συμβεβηκότος οὐκ ἐστιν ὁ αὐτὸς τῆς ὑπάρξεως τρόπος ἐν τῷ πρώτῳ, οὐδὲ ἄρα ὁ αὐτὸς λόγος ἐστὶν αὐτῷ, καὶ ἐπομένως τὸ διὸ οὐκ ἐστιν ἕνδεικόν λόγου πρὸς ταῦτα.

Τότε πρὸς τὸ ἐπαγείρημα λέγω, διτὸς οὐγχωρεῖ τὸ ἀντικείμενον τοῦ 30 νοῦ εἶναι ἕνδεικόν λόγου· λέγω δὲ εἶναι τὸ διὸ πρῶτον ἀντικείμενον τοῦ νοῦ διπερ ἐστιν ἡ οὐσία, καὶ οὐ τὸ διὸ ἀπλῶς, τὸ κοινὸν οὐσίᾳ καὶ συμβεβηκότι. Πρὸς δὲ τὴν ἀπόδειξιν, ὅπόταν λέγηται τὸ διὸ εἶναι μᾶλλον συγκεχυμένον, φασὶν δὲ τὸ διὸ οὐκ ἐστι συγκεχυμένον μᾶλλον ἡ ἡ οὐσία καὶ τὸ συμβεβηκότος συνημμένως· οὐδὲν γάρ λέγει παρὰ τὴν οὐσίαν καὶ τὸ συμβεβηκότος. 35 Συγχωρῶ τοίνυν τὴν οὐσίαν εἶναι πρῶτον ἀντικείμενον τοῦ νοῦ, ήτις ἐστὶ τὸ μᾶλλον συγκεχυμένον, καὶ ἐστιν ἕνδεικόν λόγου πρὸς τὰ ὑπ' αὐτὴν πάντα.

Ταῦτα μὲν οὐσιώδες ὑπὸ τῶν ἐξηγητῶν ώς ἐν βραχεῖ λέγεται· ἀλλ' ὁ

Βρίτων πρὸς τὸ ζῆτημα τοῦτο φησέν, διὰ τὸ ὃν ἐνός ἔστι λόγου πρὸς τὴν οὐσίαν καὶ τὸ συμβεβηκός, καὶ διὰ οὗτος δ λόγος τοῦ ὄντος οὐκ ἔστιν ἐπίσης μετεχόμενος ὑπὸ τῆς οὐσίας καὶ τοῦ συμβεβηκότος, ἀλλὰ κατὰ μὲν τὸ πρότερον μετέχεται ὑπὸ τῆς οὐσίας, κατὰ δὲ τὸ δεύτερον, ὑπὸ τοῦ συμβεβηκότος. Τὸ μὲν οὖν πρῶτον δείκνυσιν οὕτως. Ἐν οἷς ἔστιν εἰς τρόπος τοῦ ὑπάρχειν κοινός, ἐν αὐτοῖς δύναται εἶναι καὶ εἰς λόγος τοῦ νοεῖσθαι κοινός, διότι δ λόγος δ νοητικός λαμβάνεται ἐκ τοῦ ὑπαρκτικοῦ τρόπου, ὥστε καὶ ἡ ἐνότητος τοῦ λόγου ἔχει τῆς τοῦ τρόπου ἐνότητος, τὸ δὲ f. 49 ὃν ἐν τῇ οὐσίᾳ | καὶ τῷ συμβεβηκότι ἔχει ἐνα τοῦ εἶναι τρόπου· ἐνδεξάρα 10 λόγου πρὸς τὴν οὐσίαν ἔστι καὶ τὸ συμβεβηκός. Ἡ ἐλάττων δείκνυται οὕτως. Ἐν τῷ λέγειν οὕτως τὸ συμβεβηκός ἔστιν ὃν, κατηγορεῖται τὸ δὲ κατὰ τοῦ συμβεβηκότος τῇ εἰδεικῇ δινότητι τοῦ συμβεβηκότος, καὶ οὐ τῇ δινότητι; Φήτες ἔστιν ἐν τῇ οὐσίᾳ· καὶ τὸ δὲ κατηγορούμενον κατὰ τῆς οὐσίας κατηγορεῖται κατ' αὐτῆς τῇ εἰδεικῇ δινότητι τῇ οὐσίᾳ. Ὁθεν 16 ἀληθές ἔστιν, διὰ ποιητικῶς μὲν ἡ δινότητος τοῦ συμβεβηκότος ἔστιν ἀπὸ τῆς δινότητος τῆς οὐσίας, ἀλλ' εἰδεικῶς, οὐχὶ διθεν καθ' αὐτό ἔστιν αὐτῇ ἡ πρότασις, τὸ συμβεβηκός ἔστιν δὲν, ὥσπερ ἐκεῖνῃ ἡ οὐσία ἔστιν δὲν. "Οθεν ἡ λευκότητος οὐκ ἔστιν δὲν εἰδεικῶς διὰ τῆς οὐσίας, εἰ καὶ ποιητικῶς ἔχει τὸ εἶναι διὰ τῆς οὐσίας· τὸ δὲ εἶναι εἰδεικῶς ἐν ἀλλῳ ἔστι τοις τρόπος 20 ὑπάρχειν. Τὸ ἄρα δὲν, ἐπειδή ἔχει τὸ εἶναι εἰδεικῶς ἐν τῇ οὐσίᾳ καὶ τῷ συμβεβηκότι, ἔχει ἐνα τρόπον τοῦ εἶναι κοινόν ἐν τούτοις, καὶ ἀκολούθως ἔνα λόγον κοινόν.

Τὸ δὲ δεύτερον δείκνυσιν οὕτως, διὰ εἰς καὶ δ λόγος εἰς ἔστι καθ' αὐτόν, διμως κατὰ τὸ πρότερον μετέχεται ὑπὸ τῆς οὐσίας, κατὰ δὲ τὸ δεύτερον ὑπὸ τοῦ συμβεβηκότος. Καὶ πρῶτον δείκνυσιν, διὰ ταῦτα ἀμφω δύνατόν ἔστι συνελθεῖν, τέ τε τὸν λόγον τοῦ δινοῦ κατὰ τὸ πρότερον σώζεσθαι ἐν τῷ εἶδε: ἡ ἐν τῷ συμβεβηκότι καὶ τὸ εἶναι τοῦτον ἐνα καθ' αὐτὸν διεωρούμενον· ὅρωμεν γάρ, φησί, τὴν θέρμην καὶ τῷ σιδήρῳ τῷ πεπυρουμένῳ καὶ τῷ πυρὶ τοῦ αὐτοῦ εἰδους οὐσίαν εἴτουν ἐνδεξα καὶ τοῦ αὐτοῦ λόγου· τούτου μέντοι γε μὴ προσταταμένου, ὁ τῇ θέρμῃ λόγος διμως πρότερον σώζεται: ἐν τῷ πυρὶ ἡ ἐν τῷ σιδήρῳ, διότι ἔχει τὸ εἶναι ἐν τῷ σιδήρῳ διὰ τοῦ πυρός· Τῷ αὐτῷ τοίνυν τρόπῳ δύνατόν ἔστι καὶ τὸ δινότητον μετέχεσθαι: ὑπὸ τῆς οὐσίας, καὶ κατὰ τὸ δεύτερον ὑπὸ τοῦ συμβεβηκότος, μὴ προσταταμένου τοῦ εἶναι τοῦτο ἐνδεξα λόγου καθ' αὐτὸν ἐν τε τῇ οὐσίᾳ καὶ τῷ συμβεβηκότι. Τότε δείκνυσται τὸ προκείμενον, διὰ δηλονότι πρότερον ὑπὸ τῆς οὐσίας δ τοῦ δινοῦ λόγος μετέχεται: ἡ ὑπὸ τοῦ συμβεβηκότος, οὕτως· διπόταν τι ἐνυπάρχῃ τῷ αἰτίῳ καὶ τῷ αἰτιατῷ, πρότερον ἐνυπάρχει τῷ αἰτίῳ ἡ τῷ αἰτιατῷ· τὸ δὲ εἶναι εἰδεικῶς ἐνυπάρχει

τῇ | οὐσίᾳ καὶ τῷ συμβεβηκότι, καὶ τὸ συμβεβηκός αἰτίαν ἔχει τὴν οὐσίαν. f. 49 · διὰ τοῦτο πρότερον ἐνυπάρχει τῇ οὐσίᾳ ἢ τῷ συμβεβηκότι· κἀντεῦθεν επεταῖ, ὅτι τὸ ὃν οὐκ ἔστι συγώνυμον, ἀλλὰ μᾶλλον ἀναλογικόν, διότι τὸ συνώνυμον εἰλικρινῶς ἔνα λόγον ἔχει, μετεχόμενον ἐπίσης ὑπὲκείνων καθ' ὃν λέγεται κατηγορεῖσθαι· τὸ δὲ ὃν οὐκ ἐπίσης ὑπό τε οὐσίας καὶ συμβεβηκότος μετέχεται, ὡς εἰργάται, κἀντεῦθεν ἔστιν, διὰ οὐκ ἔστι γένος ἢ εἶδος.

Σημείωσις.

Ἄλλὰ δεῖ νοεῖν, διὰ τοπλῆ ἔστιν ἢ ἀναλογία. Ἐστι μὲν γάρ τις ἀναλογία πολὺ προσεγγίζουσα τῇ ὁμωνυμίᾳ, ὥσπερ ὅπόταν τις κατηγορήται πολλῶν κατὰ τὸ πρότερον καὶ μετεπέμπεται κατὰ διαφόρους λόγους, οἷον τὸ ὑγιεινὸν ἔχει τὸ εἶγα: ἐν τῷ ζῷῳ εἰδικῶς, καὶ ἐν τῷ οὔρῳ ὡς ἐν σημείῳ, καὶ ἐν τῷ βρώματι παῖδικῶς· ὅπερι οὐ κατηγορεῖται κατ' ἐκείνων καθ' ἔνα λόγον, διότι οὐκ ἔχει τρόπον ἔνα ὑπάρχεισαν ἐν αὐτοῖς, διότι ἢ ὑγεία κατὰ τὸ πρότερον ἔστιν ἐν τῷ ζῷῳ, καὶ κατὰ τὸ μετεπέμπεται ἐν τοῖς ἄλλοις· τὸ δὲ μὲν γάρ συρριγνύεινὸν λέγεται ὡς σημεῖον τῆς ὑγείας, τὸ δὲ βρώμα ὡς παῖδιν τὴν ψυγείαν· σύντοτα δὲ οὐκ ἔστι περὶ τοῦ δυντος ἐν τῇ οὐσίᾳ καὶ τῷ συμβεβηκότι, διότι τὸ ὃν, ὡς εἰργάται, ἔχει ἔνα τρόπον ὑπάρχεισαν ἐν τῇ οὐσίᾳ καὶ τῷ συμβεβηκότι, καὶ τοῦτον ἔχει εἰδικῶς· καὶ ἐντεῦθεν ἢ ἀναλογία ἢ τοιαύτη τοῦ δυντος, δηλοντάς ἐν τῇ οὐσίᾳ καὶ τῷ συμβεβηκότι, οὐκ ἔστιν διμοίᾳ τῇ ἀναλογίᾳ τοῦ ὑγιεινοῦ ἐν τῷ ζῷῳ καὶ τῷ βρώματι καὶ τῷ οὔρῳ· διὸ τοῦτο αὗτη ἢ ἀναλογία πολὺ ἀποχωρεῖ τῆς ὁμωνυμίας ἐν ᾧ οὐχ ὁ αὗτὸς τῆς ὑπάρχεισαν τρόπος λαμβάνεται ἐν ἐκείνοις καθ' ὃν κατηγορεῖται· τὸ ὄμωνύμως κατηγορούμενον.

Leçon XIII.

25

De la différence.

ΑΝΑΓΝΩΣΙΣ ΤΡΙΣΚΑΙΔΕΚΑΤΗ. ΠΕΡΙ ΔΙΑΦΟΡΑΣ.

Διαφορὰ δὲ καὶ γῶν τε καὶ ἴδιως.

Διορισάμενος δὲ Πορφύριος περὶ τῶν δύο κατηγορικῶν, τουτέστι περὶ τῶν δευτέρων ἐπινοιῶν τῆς κατηγορίας, τῶν λαμβανομένων ἀπὸ τῆς τοῦ ἐν τῷ τί ἔστι κατηγορεῖσθαι ἴδιότητος, ἐντεῦθεν ἐπομένως διαλαμβάνει περὶ τῶν ἐν τῷ διποῖσι τί ἔστι κατηγορουμένων, καὶ πρῶτον περὶ τῶν ἐν τῷ διποῖσι τί ἔστι κατ' οὐσίαν, εἴτα περὶ τῶν ἐν τῷ διποῖσι τί ἔστι κατὰ συμβεβηκός. Καὶ ἔστι τὸ ἐν τῷ διποῖσι τί ἔστι κατ' οὐσίαν κατηγορούμενον

8 Σημείωσις en marge AC, om B 27 Ἀνάγνωσις ιγ' om B Περὶ διαφορᾶς en marge BC, om A

f. 50-η̄ διαφορά, | καὶ περὶ ταύτης ἐν τούτῳ τῷ μέρει διαλεξόμενος ἡμῖν ἔρχεται, καὶ διαιρεῖ τὸν λόγον εἰς δύο· πρῶτον μὲν γὰρ τίθησι διαιρέσεις τῆς διαφορᾶς· δεύτερον, ἐκλέγεται τὴν διαφορὰν ἐν τῷ σημανομένῳ περὶ οὐ πρόκειται αὐτῷ λέγειν, ὅπου φησί· „Καὶ τούτων μάλιστα χρεῖα.“
 6 Τὸ πρῶτον αὕτης διαιρεῖται εἰς δύο πρῶτον μὲν γὰρ τίθησι διαιρεσιν τῆς διαφορᾶς οὐ τῇ τάξει τῆς διαιρέσεως, ἀλλὰ μᾶλλον τῇ τάξει τῆς τῶν σημανομένων ἀπαριθμήσεως· δεύτερον, τίθησι δευτέραν διαιρέσιν, ἐν ᾧ προχωρεῖ τῷ ἀληθεῖ τρόπῳ τῆς διαιρέσεως, διαιρετικῶς ἐκλεγόμενος τὰ εἶδη τῶν διαφορῶν ἐν τῷ „Ἀνωθεν σὺν πάλιν ἀρχομένῳ ῥητέον.“
 10 Τὸ πρῶτον αὕτης διαιρεῖται εἰς δύο· πρῶτον γὰρ τίθησι τὴν πολλαπλότητα τῆς φωνῆς· εἴτα ἐξηγεῖται τὰ μέρη καὶ σαφηνίζει.

Περὶ τὸ πρῶτον τοίνυν εὑθὺς οὕτως· προχωρεῖ· φησὶ γὰρ τὴν διαφορὰν τριχῶς λέγεται· τὴν μὲν κοινῶς, τὴν δὲ ἴδιως, τὴν δὲ ἵδιαίτατα, καὶ εἰπε· „λεγέσθω“, δεικνὺς ἔχοντον τιθέναι ταυτὶ τὰ ὄντα· εἴτα 15 ἀρχεται· ἐξηγεῖται, καὶ φησιν ὅτι κοινῶς διαφέρειν ἑτερον ἔτερου λέγεται τὸ ἔτερότητι διαλλάττον· λέγει· δὲ ἔτερότητι τῇ κατὰ συμβεβηκός, διπερ παρακατιών ἀκριβέστερον λέγει, ὅτι ἐν ταῖς τοῦ πῶς ἔχειν ἔτερότησι θεωρεῖται· ἡ ἔτερότης γὰρ ὅσπερ τι καθόλου ἐστὶ πρὸς τὰ εἶδη τῆς διαφορᾶς, ὡς καὶ αὐτὸς τούγομα τῆς διαφορᾶς. Τὸ τοίνυν ἔτερότητι τοι- 20 αύτῃ, τουτέστι συμβεβηκότος, ἡ πρὸς ἔαυτὸν διαλλάττον, ἡ πρὸς ἄλλο ὄπωσδεν, τουτέστιν δποιωδῆποτε τρόπῳ, ἡ ὅποιωδῆτιν μέτρῳ, ἐπὶ πλέον διγλονότι· ἡ κατὰ βραχὺ, τοῦτο κοινῶς διαφέρειν λέγεται.. Τούτου τίθησι παραδείγματα δύο δισον πρὸς τὸ ἔχοντον τι διαφέρειν, καὶ δισον πρὸς τὸ ἄλλου διαφέρειν· διαφέρει γάρ, φησίν, ὁ Σωκράτης τοῦ Πλάτωνος τῇ 25 ἔτερότητι, ὅτι ὁ μὲν Σωκράτης τυχὸν εἶχε θέαν ἐπὶ τὸ ὕμετερον ἀποκλινούσαν καὶ μελάντερος ἦν τὴν δψιν, ὁ δὲ Πλάτων πραστερός τε τὸ εἶδος ἦν καὶ λευκότερος· καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Σωκράτης ἔαυτον διαφέρει, ἀντὶρ ἀπὸ παιδὸς γιγόμενος, καὶ ἐνεργῶν τι, ἡ παυόμενος τοῦ ἐνεργεῖν· καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν ἡ κοινῶς λεγομένη διαφορὰ θεωρεῖται· ἐν ταῖς κατὰ συμβεβηκός f. 60 τ ἔτερότησιν, | ἃς πρὸς τὴν διὰ τοῦ πῶς ἔχει· γινομένην ἐρώτησιν εἰώθαμεν ἀποδιδόντα.

”Ιδίως δὲ διαφέρειν ἔτερον ἔτερον λέγεται, ὄποταν ἀχωρίστῳ συμβεβηκότι· τὸ ἔτερον τοῦ ἔτερου διαφέρει. Ἀγώρεστον δὲ συμβεβηκός ἐστιν ἡ γλαυκότης ἐν ὁφθαλμῷ καὶ ἡ συμβοτης ἡ γρυπότης ἐν τῇ ριγῇ, ἡ οὐλὴ 35 ἐκ τραύματος ἐνταρρωθεῖσα, ἐντυπωθεῖσα δηλονότι· καὶ οὖν ἐγκολληθεῖσα καὶ ἀγεξάλειπτος μείνασσα ἀπὸ μεταφορᾶς τοῦ σκύρου, διγλονότι τοῦ ρύπου τοῦ σφέδρα ἐμμένοντος καὶ δυσεκπλύτου. Τὰ τοιαῦτα τοίνυν ἀχώριστα συμβεβηκότα εἰσὶν, οἷς τὰ διαφέροντα ιδίως διαφέρειν εἰπεν.

”Ιδιαίτατα δὲ διαφέρειν ἔτερον ἔτερον λέγεται, διαν εἰδοποιῷ διαφορᾶ, 40 τουτέστιν σύστιψε· καὶ τοῦ εἰδούς ποιητικῆς, διαλλάττης, ὅσπερ ἀνθρωπος

ἴππου διαφέρει τῇ ποιότητι τοῦ λογικοῦ, τῇ ποιούσῃ τὸν ἀνθρωπον διαφέρειν τοῦ ἴππου κατὰ τὸ εἶδος.

Εἰτα τίθησιν ἵδιότητα τῶν διαφορῶν καὶ αὐθις ἵδιας, πή μὲν τῆς κοινῶς καὶ ἴδιας λεγομένης ἀμα, τῷ δὲ τῆς ἵδιαίτατα, καὶ φησί· „Καθόλου μὲν οὖν πᾶσα διαφορὰ ἐτεροῖν ποιεῖ προσγιγνομένη τινί· διαφορὰ γάρ ἐτερότης τίς ἔστιν. ὡς προείρηται· Ἀλλ' αἱ μὲν κοινῶς τε καὶ ἴδιας ἄλλοις ποιοῦσιν, τουτέστι· διαφέροντας συμβεβηκότες μόνον· αἱ δὲ ἴδιαίτατα ἄλλο, τουτέστι διαφέροντας μόνικας καὶ εἶδος.“ Εἰτα τίθησι ταύταις διαφοραῖς, καὶ τὰς μὲν ἄλλο ποιούσας εἰδοποιούς καλεῖ, τὰς δὲ ἄλλοις, ἀπλῶς διαφορὰς γίγνουν ἀνευ τῆς τοῦ εἰδοποιοῦ προσαθήκησι. “Οτι δὲ τὴν ἄλλο ποιούσα διαφορὰ εὐλόγως εἰδοποιὸς δινομάζεται, οὗτω δείχνυσιν. Αὗτη γάρ τὴν διαφορὰν, τὸ λογικὸν προσελθοῦσα τῷ τύφῳ, ποιεῖ τὸ εἶδος τοῦ τύφου γίγνουν τὸν ἀνθρωπον· διὸ δὴ καὶ καλεῖται εἰδοποιός. Ἡ δὲ τοῦ κινεῖσθαι διαφορὰ ἐτερότητα κατὰ συμβεβηκότες τοῦ κινουμένου πρὸς τὸ ἥρεμον ἐποίησεν· τὸ δ' αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων κατὰ συμβεβηκότες διαφορῶν. Εἰτα συμπεράξῃς, δτι τὴν μὲν εἰδοποιὸς ἄλλο, τὴν δὲ ἀπλῶς ἄλλοις μόνον ἐποίησεν.

Εἰτα τίθησι ποῦ χρησιμεύουσιν αἱ τε εἰδοποιοὶ καὶ αἱ λοιπαὶ· καὶ φησί· δτι κατὰ μὲν τὰς διαφορὰς τὰς ποιούσας ἄλλο καὶ εἰδοποιούς καλούμενας αἱ τε διαιρέσεις τῶν γενῶν εἰς εἰδη γίγνονται· | καὶ αἱ ὁρισμοὶ f. 51 ἀποδίδονται· κατὰ δὲ τὰς ἄλλοις ποιούσας σύδεν τοιούτοις γίγνεται, ἀλλ' αἱ ἐτερότητες μόνον αἱ κατὰ συμβεβηκότες καὶ αἱ τοῦ πᾶς ἔχοντος μεταβολαὶ συνίστανται, αἱον αἱ ἀπὸ λευκότητος εἰς μελανίαν, καὶ αἱ τοιαῦται ἐφ' ὅν τοῦ πᾶς ἔχει ἐρώτησις γάρων ἔχει, δτι λευκόν ἔστι δηλονότι τὴν γέγονεν, τὴν μέλαν, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων φτερύτων.

Περὶ τὸ δεύτερον, ὅπου προχωρεῖ τῇ εὐτάκτῳ ἀδῷ τῆς διαιρέσεως, ταῦτα ποιεῖ. Φησὶ γάρ δτι πάλιν ἐξ ἄλλης ἀρχῆς τελεώτερον διαιροῦντες τὰς διαφορὰς λέγομεν, δτι τῶν διαφορῶν αἱ μὲν εἰς χωριστά, αἱ δὲ ἀχώριστοι· καὶ τῶν ἀχωρίστων αὐθις αἱ μὲν καθ' αὐτάς, αἱ δὲ κατὰ συμβεβηκότες, δις δὴ καὶ παραδείγματι φανεροῖ. Εἰτα τίθησιν ἵδιότητας 30 δύο τῆς καθ' αὐτὴν διαφορᾶς, αἱς διακρίνεται τῶν κατὰ συμβεβηκότες λεγομένων διαφορῶν. Καὶ τὴν προτέραν ἵδιότητης ἔστιν τὴν αὐτὴν τῇ πρότερον εἰρημένη, δι' τῆς συγάπτει ταύτην τὴν ὑστέραν διαίρεσιν τῇ προτέρᾳ, ἐξ τῆς τὴν ἵδιότητης τότε ἐλαχιστάγετο· καὶ ἔστιν αὕτη τὴν ἵδιότητης, δτι αἱ καθ' αὐτὸ διαφοραὶ ἐν τῷ τῆς σύστασις λαμβάνονται λόγῳ, τουτέστιν ἐν τῷ ὁρισμῷ, καὶ ποιούσιν ἄλλο· Αἱ δὲ κατὰ συμβεβηκότες σύχι. “Ἐτέρα ἵδιότητης ἔστι τὸ μὴ ἐπιδέχεσθαι τὸ μᾶλλον καὶ τὴν, τῶν κατὰ συμβεβηκότες διαφορῶν τοῦτο ἐπιδεχομένων. Καὶ θεὶς πρῶτον αὐτὴν τὴν ἵδιότητα, εἰτα ἀποδείχνυσιν. Καὶ τὴν ἀπόδειξίς ἔστι διπλῆ. Πρῶτον μὲν ἀπὸ τοῦ γένους ἐπιχειρεῖ. Εἰ γάρ, φησίν, αἱ τοῦ γένους διαφοραί, καθ' αἵ διαιρεῖται τὸ γένος εἰς τὰ 40

εἰδη, τὸ μᾶλλον καὶ ἡττον ἐπιδέχοιτο, καὶ τὸ γένος ἂν ἐπιδέχοιτο, ἀλλ' οὐ τὸ γένος· οὐδὲ γάρ κατηγορεῖται μᾶλλον καὶ ἡττον τοῦ εἶδους οὐ ἂν εἴη γένος· οὐδὲ ἄρα αἱ διαφοραί. Δεύτερον, ἀπὸ τοῦ εἰναι ἐπιχειρεῖ, τουτέστιν ἀπὸ τοῦ ὅριστικοῦ λόγου, διὰ τὴν οὐσίαν καὶ τὸ εἰναι τοῦ πράγματος ἢ δεῖξυσιν· καὶ φησιν ὅτι αἱ διαφοραὶ εἰσιν αἱ τὸν ἐκάστου λόγον συμπληροῦσσαι τὸν τὸ εἰναι δηλοῦντα· τὸ δὲ εἴγχι ἐκάστῳ ἐν καὶ τὸ αὐτὸ ἔστιν, οὗτε ἐπίτασιν ἐπιδεχόμενον οὔτε ἀγεσιν. Καὶ αἱ διαφοραὶ ἄρα αἱ τὸ εἰναι τοῦτο παρέχουσαι οὐκ ἐπιδέξονται ἐπίτασιν, ἢ ἀγεσιν· αἱ δὲ f. 51^ο ταῦτα συμβεβήκας διαφοραί, χωρίσται τε ὠσαύτως | καὶ ἀχώριστοι, ἐπειδὸν τείνονται καὶ ἀνίενται.

Ταῦτα εἰπὼν ἐπιδιαιρεῖ αὖθις τὰς καθ' αὐτὰς ἀχώριστους διαφοράς. Ἐπεὶ γοῦν πολλάκις ἐπαγγαγῶν τῷ διαιρέσει τῇ προσεχῶς τεθείσῃ, ἐδόκει ἂν ἑτέραν ποιεῖσθαι διαιρεσιν, ἐπαναλαμβάνει ταύτην τὴν διαιρεσιν, καὶ συνεχῆ ποιεῖται τὸν δλον λόγον ταυτησὶ τῆς διαιρέσεως. Καὶ ή ἐπαγάλληψίς ἔστιν, ἐν τῷ „Τριῶν οὖν εἰδῶν“, καὶ τὰ ἑξῆς. Καὶ δεῖ εἰδέναι, εἰς αὕτη τῇ ἐπιδιαιρεσίς λόγου μᾶλλον ἐστιν ἡ πράγματος· τὴν αὐτὴν γάρ διαφοράν τὴν εἰδοποιόν, ἡ τὴν ιδιαιτατα, ὡς ἐν τῇ προτέρᾳ διαιρέσει ἐλεγεν, ἡ τὴν καθ' αὐτὴν ἀχώριστον, ὡς ἐν τῇ δευτέρᾳ διαιρέσει κατὰ διάφορον ἀπόβλεψιν, διαιρετικήν τε λέγει καὶ συστατικήν, ἀλλο τι σηματονούσες τοῦ διαιρετικοῦ καὶ συστατικοῦ, ἀλλ' ἐν τῷ αὐτῷ πράγματι, τῇ καθ' αὐτὴν ἀχώριστῷ διγλογότι, θεωρουμένου. Φησὶ τοῖνυν διὶ τῷ καθ' αὐτὰς διαφορῶν αἱ μὲν εἰσι καθ' ἃς διαιροῦμεν τὰ γένη εἰς τὰ εἰδη, αἱ δέ, καθ' ἃς τὰ διαιρεθέντα εἰδοποιεῖται, τουτέστι δὲ τὰ διαιρεθέντα γένη εἰς διωρισμένα εἰδη συγέλκονται, ἡ διαιρεθέντα τὰ διαιρέσι ματα καλεῖ τὰ εἰδη, καὶ φησιν ὅτι τὰ διαιρέματα εἰδοποιοῦνται· ταῖς συστατικαῖς λεγομέναις διαφοραῖς.

Εἰτα παραδείγμασι τὸ εἰρημένον φανεροῖ, λαμβάνων πάσας τὰς καθ' αὐτὰς διαφοράς τοῦ ζῷου, τὰς τε πρὸ τοῦ ζῷου καὶ τὰς ὑπὸ τῷ ζῷον. Εἰτα ἐκλεγόμενος καὶ τὰς μὲν πρὸ τοῦ ζῷου λέγων συστατικάς, τὸ τὰς δὲ ὑπὸ τῷ ζῷον διαιρετικάς. Ὡςπερ οὖν αἱ πρὸ τοῦ ζῷου διαφοραί, διαιρετικαὶ οὖσαι τῆς ἀνωτάτω πατῶν οὐσίας, συστατικαὶ γίνονται· τοῦ ζῷου, οὗτοις αἱ ὑπὸ τῷ ζῷον, διαιρετικαὶ οὖσαι αὐτοῦ, συστατικαὶ γίνονται· συνθρόπους καὶ τῶν ἀλλων τοῦ ζῷου εἰδῶν, ὥστε καλῶς ἐλέγετο ὅτι αἱ αὐταὶ καὶ διαιρετικαὶ καὶ συστατικαὶ λέγονται· τῶν μὲν ἐπάνω, διγλογές διαιρετικαὶ, τῶν δὲ ὑποκάτω συστατικαὶ. Ὅπου δεῖ σημειώσθαι καὶ ἔτερόν τι· διὶ ταῦτακαὶ μὲν εἰσιν, ὑπάλληλοι λαμβανόμεναι· ἡ ἐπ' εὐθείας, ἡ ἐναλλάξ καὶ γιαστῶς, διτε εἰσι διάφοροι· ἐν πλάτε· δὲ λαμβανόμεναι, εἰσι διαιρετικαὶ, διτε ἐγαντίαι εἰσιν, οὐ διάφοροι. Εἰ γοῦν καὶ διάφορῷ σχέσει, f. 52 ὡς εἰργται, λαμβανόμεναι, συστατικαὶ | καὶ διαιρετικαὶ γίνονται, ἀλλ' αἱ

αὐταί τε εἰσὶ τῷ ὑποκειμένῳ καὶ εἰδοποιοῖ ἐνὶ καλοῦνται ὀνόματι. Καὶ δῆλον ὅτι ἡ πρωτέρᾳ διαίρεσις τῆς διαφορᾶς ἡ αὕτη ἔστι τῇ δευτέρᾳ, τῷ τρόπῳ μόνῳ διαφέρουσα, καὶ τοσαῦτα σημαῖνόμενα διαφορᾶς ἐκ τῆς δευτέρας, ὅσα δὴ καὶ τῆς πρώτης ἀναθρώσκοσθημένη· ὅπερ γάρ εἶπεν ἔχει κοινῶς διαφοράν, τοῦτο νῦν χωριστήν φησι κατὰ συμβεβηκός, καὶ ὅπερ δὲκεῖται, τοῦτο ἐνταῦθα ἀγάροςτον αὐτὸν· Ο δὲ εἰπεν ἰδιαίτατα ἔχει, τοῦτο ἐνταῦθα ἀγάροςτον αὐτὸν· Η δὲ εἰς τὰς συστάτικὰς καὶ διαρετικὰς διαίρεσις λόγου ἔστι διαίρεσις, ὡς εἴρηται, καὶ οὐ πράγματος· τὸ αὐτὸν γάρ διαφόρος εἰς λόγοις διαίρεται κατὰ διάφορον ἀπόβλεψιν.

10

Καὶ τούτων γε.

Πρὸς τὸ τρίτον μέρος, ἐνῷ ἐκλέγεται τὴν διαφοράν, ἐν τῷ σημαῖνομένῳ περὶ οὗ προτίθεται συμπληρώσας ἀρκούντως τὴν διαίρεσιν τοῦ ὀνόματος τῆς διαφορᾶς, οὗτωσὶ προχωρεῖ. Πρῶτον μὲν γάρ ποιεῖ ὅπερ εἶπον, τὴν ἐκλογὴν δῆλονότι τοῦ σημαῖνομένου περὶ οὗ σκοπεῖ, εἰτα φανεροῖ τοῦτο διὸ δρισμῶν καὶ τίθησι τέσσαρας ὄρθιμούς. Πρῶτον οὖν τίθησιν ἔνα 15 δρισμόν, δέ τοι εἶτιν διαφορὰ ὑπάρχει, ἢ περρισσεύει τὸ εἶδος τοῦ γένους, τουτέστι διαφορά ἔστιν ἐπίνοια δευτέρᾳ, θεμελιούμενη ἐν τῷ πράγματι, ἔχουσα λόγου νοτίακὸν τῆς δυνάμεως, ἢ τὸ εἶδος τοῦ γένους περισσεύει. Τοῦτο δὲ φανεροῖ παραδείγματι, λέγων διαφορὰν τοῦ γένους πλέον ἔχει τοῦ ζῷου ταύτην τὴν διαφοράν, τίτις ἔστι τὸ λογικόν, κακείνην τίτις ἔστι τὸ 20 θηγητόν· τὸ γάρ ζῷον οὐδὲν τούτων ἔστιν· οὐδὲ γάρ ἔστι λογικὸν οὐδὲ ἀλογον, ἐνεργείᾳ δῆλονότι καὶ ἀφωρισμένως. Καθό μὲν γάρ γένος, ἐγκλείει τὸ λογικὸν καὶ τὸ ἀλογον ἔαυτῷ· εἰ δὲ διαφορούμενως ἐπεφέρετο τούτων θάτερον, ἐμάχετο ἀν αὐτῷ τὸ λοιπόν.

Ἐνταῦθα τοίνυν γενόμενος ὁ Παρφύριος ἀπορίαν κινεῖ καὶ ἐπιλύεται 25 ταύτην εὔθὺς στενῶς ἀμφω ποιῶν ἐν τῷ γράμματι. Ο δὲ γενος τῆς ἀπορίας αὐτῷ τοιοῦτος ἔστιν. Ἐπειδὴ γάρ, φησίν, ὡς εἴρηται, τὸ εἶδος περισσεύει τοῦ γένους τῇ διαφορᾷ, τητῷ πόθεν ἔχει τὸ εἶδος τὴν διαφοράν ταύτην· ἀπὸ γάρ τοῦ μηδενὸς οὐκ ἔχει, διότι ἐκ τοῦ μηδενὸς οὐδὲν γίνεται, ὡς πάντες συμφωνοῦσιν· ἀλλὰ μὴν οὐδὲ ἀφ' ἔαυτοῦ ἔχει ταύτην, διότι τὸ 30 εἶδος διὰ τῆς διαφορᾶς τίθεται ἐν ἀφωρισμένῳ βαθμῷ τῆς κατηγορίας, τουτέστιν ὑπό τι γένος ἀφωρισμένον. Εἰ τοίνυν ἔχει τὴν διαφοράν ἀφ' ἔαυτοῦ, οὐκ ἀν εἴη ἐν γένει, δι ψεῦδός ἔστιν, καὶ ἀπλῶς δὲ ἀδύνατον ἀφ' ἔαυτοῦ ταύτην ἔχειν διὰ τὸ τὴν διαφοράν τελειότητα εἶναι τοῦ εἶδους καὶ οὐδὲν ἀφ' ἔαυτοῦ τὴν τελειότητα ἔχειν. Ἀλλὰ μὴν οὐδὲν ἔξωθεν ἔχει ταύτην, 35 διότι, ὡς ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν Χατέρων φησίν δ Φιλόσοφος, οὐκ εἰσὶν αἱ διαφοραὶ ἔξω τοῦ ιδίου γένους. Εἶτε τοίνυν αὐτὴν ἀπὸ τοῦ γένους,

1-9 Καὶ δῆλον — ἀπόβλεψιν en marge A 7 τὰς après καὶ add B
τούτων γε en marge A, om BC 33 ἀλλως C

καὶ εἰ σύτως ἔχει, ψεῦδος ἀν εἴη τὸ λέγειν, δτι τὸ εἶδος περισσεύει τοῦ γένους τῇ διαφορᾷ.

f. 52 τ Πάλιν εἰς τούταντίον ἐπιχειρεῖ λέγων· „Εἰ τὸ εἶδος ἔχει τὴν διαφορὰν ἀπὸ τοῦ γένους φῶ λόγῳ τὸ γένος ἔχει τὴν μίαν διαφοράν, τῷ αὐτῷ λόγῳ καὶ τὴν ἑτέραν ἔχει τὴν ἀντικείμενην, καὶ οὕτως εἴη ἀν τὰς ἀντικείμενα ἐν τῷ αὐτῷ, δι ψεῦδος ἐστιγ.·“ Ταῦτα εἰπὼν ἐν ἀπορίᾳ μέρει, λύσιγ ἐπάγει, κατανεύων δτι τὸ εἶδος τὴν διαφορὰν ἐκ τοῦ γένους ἔχει, ἀλλὰ φησιγ δτι, ώς οἱ φιλότιμοι ἀξιοῦσι, τὸ γένος ἔχει ἐν ἔχυτῷ πάσας τὰς διαφοράς, δυνάμει μέντοι, ἐνεργείᾳ δέ, τουτέστιγ ἀφωριζμένην αὐτῷ, 10 οὔτεμίαν ἔχει, καὶ οὕτω λύεται ὁ λόγος δι λέγων τὸ γένος ἔχειν τὰς ἀντικείμενα ὅμοι, εἰ τὸ εἶδος ἔχει τὴν διαφορὰν ἐκ τοῦ γένους· αἱ γὰρ διαφοραὶ ἀληθῶς εἰσιν ἀντικείμεναι, ώς ὁ Παρφύριος βούλεται· καὶ ἀληθές ἐστιγ δτι τὰς ἀντικείμενα δύνχνται εἶναι ἐν τῷ αὐτῷ, ἀλλὰ δυνάμει, ἐνεργείᾳ μέντοι, οὐχί. Οἱ δὲ πρότεροι λόγοι πάντες συγχωροῦνται· προ- 15 χωροῦσι γάρ πάντες καλῶς.

Εἰτα τίθησι τὸν δεύτερον ὄρισμόν, καὶ τρίτα ἐνταῦθα ποιεῖ· πρῶτον, τίθησιν αὐτόν· εἰτα ἔξηγεῖται τὸ μέρος τοῦ ὄρισμοῦ, διου λέγεται δτι ἐν τῷ διποτίον τί ἐστι κατηγορεῖται, λαμβάνων παράδειγμα τὸ λογικόν, σπερ ἐστι διαφορὰ τοῦ ἀνθρώπου· τρίτον, ἀποδείκνυσιγ ἐκ τῆς πρὸς τὴν ἀληθῆ ὄληγ καὶ τὸ ἀληθὲς εἶδος διμοιότητος καὶ ἀναλογίας τοῦ τε γένους καὶ τῆς διαφορᾶς. Φησὶ τοίνυν δτι, ὥσπερ τὰ φυσικὰ πράγματα ἐξ ὄλης συνεστᾶσι καὶ εἴδους, οὕτω καὶ τὰ τεχνητὰ συνεστηκότα εἰσὶν ἐκ τινῶν ἔχόντων ἀναλόγως τῇ ἀληθινῇ ὄλῃ καὶ τῷ ἀληθεύῳ εἶδει, οἷον δι ἀνδριάς ὄλην μὲν ὥσπερ ἔχει τὸν χαλκόν, εἶδος δὲ ὥσπερ τὸ σχῆμα, τὸ δὲ δλον τὸντό ἐστιν ἀνδριάς, τὸ ἐκ τοῦ χαλκοῦ καὶ τῆς μορφῆς τῆς τοιᾶσδε συγκείμενον, καὶ τψόντι, κατὰ τὸν Φιλόσοφον ἐν τῇ Φυσικῇ, τὴν ὄλην καὶ τὸ εἶδος τῶν φυσικῶν ἐν τῇς ἀναλογίας πρὸς ταῦτα τῶν φυσικῶν εἰδέναι τε καὶ διακρίνειγ. δυνάμειντα. Θεωρεῖται τοίνυν ἐν παντὶ συνθέτῳ τρίτα, ἢ τε ὄλη καὶ τὸ εἶδος καὶ τὸ ἐκ τούτων συγκείμενον, ἢ κυρίως, ἢ τὸ φυσικόν, ἢ ἀναλόγως, ἐὰν τῇ τεχνητόν. Ἐπεὶ δὲ καὶ ὁ λόγος τοῦ ἀνθρώπου σύνθετόν τί ἐστιν ἐκ γένους καὶ διαφορᾶς, δις δὴ λόγος τὸν κοινὸν καὶ εἰδικὸν ἀνθρώπου, τουτέστι τὴν ἐπίνοιαν τοῦ ἀνθρώπου, σημαίνει, δεῖ καὶ ἐν αὐτῷ, καθάπερ ἐν παντὶ συνθέτῳ, τὰ αὐτὰ ταῦτα θεωρεῖν· ἔχει

f. 53 γάρ τινα | καὶ πρὸς τὴν φυσικήν σύνθεσιν καὶ ἔτι τὴν τεχνικὴν διμοιότητα, αἱ ώς μὲν λόγος τῇ τεχνικῇ, ώς δὲ φυσικοῦ πράγματος ὄπαρξιν καὶ οὔσιαν σημαίνων, τὴν φυσικήν. Ἐστι τοίνυν κανταῦθα ὄλη μὲν ἀνάλογον τὸ γένος διὰ τὸ ἀδιάκριτον καὶ συγκεχυμένον, εἶδει δὲ δὴ διαφορὰ τοῦ διωριζμένου χάριν· τὸ δὲ δλον τοῦτο, τὸ ἐκ γένους δηλογότι καὶ διαφορᾶς συγκείμενον, οἷον τὸ ζῷον λογικὸν θητόν, τὸ σύνθετόν ἐστι, τὸ εἶδος δηλογόττο τὸ λογικόν, δι ἀνθρώπος, καὶ διὰ τοῦτο ἐρωτώμενοι τί ἐστιγ δι ἀνθρώπος,

ἀποκρινόμεθα ὅτι ζῆται· ὁ πολὺν δὲ τῷ φύσει, ἀποκρινόμεθα ὅτι λογικόν, διότι
ἡ διαφορὰ ὡσπερ ποιότητας τίς ἔσται τὸν ἀνθρώπου, ὡς τὸ εἶδος ἐν τοῖς
φυσικοῖς, καὶ ἡ μορφὴ ἐν τοῖς τεχνητοῖς· ἢ δὴ ποιότητα γίνεται ἐνεργείᾳ
τὸ εἶδος τοῦτο τὸ σύνθετον, καὶ διὰ τοῦτο κακὸν πρότερον ἔλεγε περισσεύειν
τὸ εἶδος τοῦ γένους τῇ διαφορᾷ· τὸ γάρ εἴδος περιέχει ἐνεργείᾳ τὸν λόγον·
τῆς διαφορᾶς, διὰ δινάμει περιέχει τὸν φύγον.

Εἰτα τίθησι τὸν τρίτον λόγον, καὶ πρῶτον θείς, εἶτα παραδείγματα
φανεροῖ, τός καὶ ἐπὶ τῷ αὐτῷ τετραγωνίῳ.

Εἰτα τίθησι τὸν τέταρτον φύσιμόν, καὶ περὶ τοῦτο τρίτα ποιεῖ· πρῶτον,
τίθησι τὸν ὄρισμόν· εἶτα φανεροῖ καὶ αὐτὸν παραδείγματα· εἶτα ἐπάνεισι 10
πρὸς τὸν τρίτον ὄρισμόν, καὶ τελεώτερον αὐτὸν ἀποδίδωσι, καὶ τὸν πρό-
τερον λόγον καὶ τὸν ἐπεξεργασίαν αὗτοῦ καὶ τελείωσιν, εἰς ἄλλους ἀνα-
φέων, οὐχ ἐπειδή οὐδέν. Δεῖ δὲ εἰδέναι, ὅτι ἐν τῷ γράμματι τοῦ Πορφυρίου
ἐλέγετο, ὅτι λογικόν ἐσμέν καὶ τίμετος καὶ οἱ θεοί· ἔνιοι δὲ ὑστερον τῷ
χριστιανῷ ἀγτὶ τοῦ, οἱ θεοί, προσέθεται τό, οἱ ἀγγελοι. Ἀλλὰ καὶ ἀμφό- 15
τερα οὐ δεῖ λέγεσθαι· οὕτε γάρ τῷ θεῷ χωριζόμεθα τῷ θυγατῷ, τῷ
γε οὐκ ὄντῳ, εἰ μὴ κατὰ τὸν Πορφύριον· οὕτε τῷ ἀγγέλῳ ὄντῳ μέν,
ἄλλ' οὐδέποτε ὄντῳ, εἰ μὴ διμωγύμως. Ἀλλὰ περὶ τούτου προσέρντες ἐροῦμεν.
Φησὲν δέ, ὅτι ὁ λόγος ἐκεῖνος τῆς διαφορᾶς, ὅτι διαφορά ἐστι τὸ χωρί-
ζειν πεφυκός τὸν ὑπὸ τὸ αὐτὸν γένος, ἀνευ τοιότητος προσθίκης ἐλλοπίστης εἰναῖς 20
διοκεῖ καὶ οὐκ ἀληθῆς· τὸ γάρ πεφυκέναι πλεῖν τίγουν γαυτίλλεσθαι
χωρίζει τὸν ἀνθρώπον, ἀνθρώπῳ μέντοι προσέρνει, τῷ ἀλλῳ δὲ εἰσιν ὑπὸ^{τὸν}
τὸ αὐτὸν γένος, ἀλλ' οὐκ ἐστι διαφορά τοῦ ἀνθρώπου οὐσιώδης, | καίτοι f. 53 τ
γε εἰ οὐσιώδης τὴν διαφορά, εἶπομεν διν, χωρίζοντες ἀπὸ τῷ ἀλλῳ ζῷῳ
τὸν ἀνθρώπον, ὅτι τῷ ζῷῳ τὰ μὲν πέφυκε πλεῖν, τὰ δὲ μή· καὶ ἐστιν 25
διαγνωστικός ζῷον πεφυκός πλεῖν, ἀλλὰ τοῦτο οὐδεὶς λέγει· διὸ γάρ ἐστι
τὸ πεφυκέναι πλεῖν συμπληρωτικὸν τῆς τοῦ ἀνθρώπου οὐσίας οὐδὲ μέρος
αὐτῆς· διθεν διέτελε μέρος ἐστὶ τοῦ ὄρισμαν τίγουν διαφορά· διὸ γάρ τῆς
οὐσίας μέρος, καὶ τοῦ ὄρισμαν, ὅτι ὁ ὄρισμός τῇ οὐσίᾳ παρίστησιν·
ἀλλὰ τὸ πεφυκέναι πλεῖν ἐστιν ἐπιτρέπεται μέντοι τῆς οὐσίας τοῦ ἀνθρώ- 30
που. Διὸ ταῦτα τοίνυν τινὲς ἀκριβεῖσιςγεύμενοι καὶ ἀκριβέστεροι ἐπεξεργά-
μενοι· τὰ περὶ τῆς διαφορᾶς, φασὶ μὴ εἶναι διαφοράν δι τὸ διν τύχοι
χωρίζον τὰ διν τὸ αὐτὸν γένος, μηδὲ ἐν τῷ χωρίζειν μέντοι τὸν τῆς
διαφορᾶς λόγον ἀρχούντως συγίστασθαι· τοῦτο γάρ καὶ ταῖς μὴ εἰδοποιοῖς
προσεῖναι δύναται· ἀλλ' ὅπερ συμβάλλεται πρὸς τὸ εἶναι τοῦ πράγματος 35
καὶ τὸ τι τὴν εἶναι τίγουν τὸν ὄρισμὸν καὶ ὅπερ ἐστὶ μέρος αὐτοῦ τοῦ
πράγματος. Εἴεν διν οὐν εἰδοποιοῖ διαφορά διαιτητικούς τὰ διν τὸ
αὐτὸν γένος, ἔτερον εἶδος ποιοῦσα· καὶ ἐν τῷ τι τὴν εἶναι παραλαμβάνονται·
Ταῦτα εἰπών, ἀποδίδωσι καὶ τελειοῖ τὸν περὶ διαφορᾶς λόγον.

Leçon XIV.

Remarques.

ΑΝΑΓΝΩΣΙΣ ΤΕΣΣΑΡΑΚΑΙΔΕΚΑΤΗ.

Σημειώσεις.

πρῶτον, ἐν τούτῳ τῷ περὶ τῆς διαφορᾶς κεφαλαίῳ δεῖ σημειοῦσθαι, ὅτι η διαίρεσις ἡν τίθησι τῆς διαφορᾶς διπορφύριος οὐκ ἔστι γέγονος εἰς εἶδη, ἀλλὰ φωνῆς ὑλικῶν λαμβάνομένης εἰς τὰ ἴδια σημαῖνόμενα, καὶ φωνῆς ἀναλογικῶν λεγομένης εἰς τὰ ἴδια ἀναλογικά· αὕτη γὰρ η φωνὴ της διαφορᾶς σημαίνει ταῦτα τὰ τρία σημαῖνόμενα, δηλούντι τὴν κοινὴν διαφοράν, τὴν ἴδιαν καὶ τὴν ἴδιατάτην. Δυνάμεθα δὲ προστιθέναι καὶ ἔτερον σημαῖνόμενον τῆς διαφορᾶς, τὴν μᾶλλον ἴδιαν πρὸ τῆς ἴδιατάτας καὶ μετὰ τὴν ἴδιαν, καὶ αὕτη ἔστι τὸ ἴδιον συμβεβηκός, ἥγουν τοῦ ἀγθύώπου τὸ γελαστικόν.

Ἐτι, δεξί σημειοῦσθαι, δτι ἔτερον ἑτέρου διαφέρειν λέγεται, δταν ἀμφω τές πράγματα διακεχριμένα· αὐτὸ δὲ ἔχυτο, δταν τὸ αὐτὸ θεωρήται πῆ μὲν πράγματικῶς, πῇ δὲ κατὰ τὸν λόγον· διαφέρει γὰρ διωκτῆς ἔχυτο, f. διανήρ ἐκ παθός γενόμενος, | καὶ σοφὸς ἐκ μὴ εἰδότος, ἥγουν σοφία καὶ η ἀνδρείη τῇλικία ἔστιν ἐν αὐτῷ κατὰ τὸ πράγμα, δτι τὸ μὲν σημαίνει τελειότητα τῆς ψυχῆς, τὸ δὲ τοῦ σώματος, τὸ δὲ εἶναι τὸν Σωκράτην πατέρα, δτε τὴν παῖς, τοῦτο ἔστι κατὰ τὸν λόγον· παῖς γὰρ ὁν διωκτῆς, ἔτι Σωκράτης ἀληθῶς οὐκ τη, ὥσπερ ἀνδρωθεὶς τε καὶ ἐπιστήμων γενόμενος· διμως ἀρχεῖ πρὸς τὸ διαφέρειν τὸ θάτερον τῶν διαφερόντων νοεῖσθαι πράγματικῶς, εὶ καὶ μὴ ἀμφότερα. Καὶ διὰ τοῦτο καλῶς δύναται λέγεσθαι, ὅτι διωκτῆς ἔχυτο διαφέρει, πατέρος τε ὄντος καὶ ἀνδρωθέντος, ὥσαύ τως καὶ ἐνεργοῦντός τι, τη πεπαυμένου.

Ἐτι, τη διευτέρα διαίρεσις γέγονος ἔστιν εἰς εἶδη· διαίρεται γὰρ τὴν διαφοράν τῷ χωρίστῳ καὶ τῷ ἀχωρίστῳ, καὶ τὴν ἀχώριστον αὐθίς τῷ καθ' αὐτὸ καὶ τῷ κατὰ συμβεβηκός, ὥσπερ τὸ ζῷον τῷ λογικῷ καὶ τῷ ἀλόγῳ.

Ἐτι, φτησί τὸ κινεῖσθαι καὶ τρεμεῖν εἶναι χωριστὸν συμβεβηκός· τοῦτο δὲ σὺ διοκεῖ· δρῶμεν γὰρ δτι ὁ σύραγδος σὺ δύναται μὴ κινεῖσθαι, ὥσαύτως καὶ τη γῇ σὺ δύναται μὴ τρεμεῖν· αε! γὰρ τη γῇ τρεμεῖ ἐν τῷ μέσῳ. Ἄλλα δε λέγειν, δτι τὸν οὔραγδον κινεῖσθαι διχῶς θεωρεῖσθαι δύναται· ἐνα μὲν τρόπον καθ' αὐτόν, ἔτερον δὲ τρόπον τῇ πρὸς τὸ κινοῦν αὐτὸν παραθέσει, ὅποιον ἀν εἴη τοῦτο, εἴτε σφαίρα τις ἀλλη, εἴτε ἀγγελος, εἴτε ἄλλο τι παρὰ ταῦτα. Τῷ μὲν οὖν πρώτῳ τρόπῳ διράγδος δύναται μὴ κινεῖσθαι, τῷ δὲ δευτέρῳ τρόπῳ, σὺχι. Ωσαύτως δὲ καὶ τὸ μὴ τρεμεῖν

τὴν γῆν ἣ κινεῖσθαι: διχῶς δύναται νοεῖσθαι· ἢ καθ' αὐτὴν δλην, καὶ τοῦτό ἐστι: ψεῦδος· οὐ γάρ ἔστι λαβεῖν τόπον ἔξω τῆς γῆς, πρὸς δν αὐτὴν δλη κινηθῆσεται· ἢ κατὰ τι μέρος αὐτῆς, καὶ τοῦτο ἀληθές ἐστιν· μέρος γάρ τι αὐτῆς ἀφ' ἑνὸς τόπου πρὸς ἄλλου κινεῖσθαι δύναται. Εἰ δὲ καὶ τὸ κινεῖσθαι συμβεβήκεις χωρίστὸν ὁ Πορφύριος λέγει, δὲ Ἐριστοτέλης τὴν κίνησιν ἀτίστιν εἶναι, προτίθεται ὃς ὁ Πορφύριος ἐνταῦθα κατὰ Ἐριστοτέλην διαλεχθῆναι, οὐδέν ἐστιν ὑπενχωτίσιν ἐν τῷ λόγῳ· ὁ γάρ Φιλόσοφος περὶ τῆς κινήσεως τῶν ὑπηρεστέρων λέγει, δὲ Πορφύριος περὶ τοῦ κινεῖσθαι διπερ ἐν τοῖς ὑποκείτω σώμασι: θεωρεῖται. Ἐστι δὲ καὶ ἡ δόξα τοῦ Ἐριστοτέλους ψεῦδης τοῖς χριστιανοῖς ἥμεν· ταῦλάχιστον γάρ ἐν τῇ 10 τῆς κρίσεως ἥμέρᾳ | δὲ οὐρανὸς κινούμενος παύσεται.

f. 54 *

"Ετι, ἐπόταν λέγη, δτι τὸ λογικὸν οὐκ ἐπιδέχεται: τὸ μᾶλλον καὶ ἡττον, δοκεῖ μὴ καλῶς λέγειν· δρῶμεν γάρ τινα μᾶλλον καὶ ἡττον λογίζομενον, ἔθεν παρῆκται τὸ λογικόν. Ἀλλὰ δεῖ λέγειν ὅτι διὰ τοῦ λογικοῦ δύο νοεῖν δυνάμεθαι· ἢ τὸ οὐσιῶδες εἶδος τοῦ ἀνθρώπου, καὶ οὗτως οὐκ 10 ἐπιδέχεται τὸ μᾶλλον καὶ ἡττον· ἢ τὴν ἐνέργειαν καὶ τὴν δύναμιν τοῦ λογικοῦ, καὶ οὗτως ἐπιδέχεται. Ωσαύτως καὶ περὶ τοῦ γελαστικοῦ λέγω, δτι διχῶς λαμβάνεσθαι: δύναται· ἐνὶ μὲν τρόπῳ καθὸ ἀμέσως ἀκολουθεῖ τῇ ὑπάρξει τοῦ εἶδους, καὶ οὗτως οὐκ ἐπιδέχεται: τὸ μᾶλλον καὶ ἡττον· ἀλλῳ δὲ τρόπῳ καθὸ σημαίνει ἐνέργειαν ἢ δύναμιν τοῦ γελάν, 20 καὶ οὗτως ἐπιδέχεται.. Τὸ δ' αὐτὸν καὶ περὶ τοῦ χρώματος λέγω, δτι: καθ' αὐτὸν τὸ μᾶλλον καὶ ἡττον οὐκ ἐπιδέχεται, εἰ λαμβάνοιτο δηλονότι ἐκ τοῦ μέρους τῶν οἰκείων εἶδων, λευκότητος δηλονότι καὶ μελανίας. Ωσαύτως δεῖ λέγειν καὶ περὶ τοῦ σιμοῦ καὶ γρυποῦ, δτι: καθ' αὐτὸν καὶ ἐν τῇ παραθύρᾳ τῇ πρὸς τὸ αὐτὸν ὑποκείμενον οὐκ ἐπιδέχεται: τὸ μᾶλλον 25 καὶ ἡττον· λέγεται: μέντοι σιμός τις μᾶλλον ἄλλου ἐν τῇ πρὸς ἔτερον παραθύρᾳ ἡττον ἐσιμωμένον τὴν δίνα.

"Ετι, πῶς ὁρᾶσθενος τὸ ζῷον, οὐκ εἰπεν· οὐσία σωματικὴ ἔμψυχος αἰσθητή, καίτοι γε ἔδει: καὶ τὸ σῶμα παραλαβεῖν ὑπὸ τὴν οὐσίαν, γένος ἐν τοῦ ζῷου; Λέγομεν δτι ἵσως τοῦτο πεποίηκεν διὰ τὸ τὸ σῶμα τὸ ὄμώνυμον εἶγαι· σημαίνει γάρ καὶ τὸ πρᾶγμα τὸ ὑποκείμενον τῇ τριπλῇ διεστάσει, δπερ ἐν τῇ κατηγορίᾳ τῆς οὐσίας εὑρίσκεται, καὶ αὐτὴν τὴν εριχή διείστασιν, ἡτοις ἐν τῇ κατηγορίᾳ τῆς ποσότητος κεῖται· ἢ καὶ διὰ συντομίαν παρῆκεν, ἐπεὶ ἐν τῷ ἔμψυχῳ τὸ σῶμα παρέλαβεν· οὐσία γάρ ἔμψυχος ἥγουν ψυχὴν ἔχουσα τι ἀν ἄλλος εἴη ἢ σῶμα ἔμψυχον; Οὐ γάρ 30 ἀν λέγοιτο τὸ ἀσώματον ἔμψυχον ἥγουν ψυχὴν ἔχον, ἐπεὶ τὸ ψυχὴν ἔχον δεῖ εἶναι σῶμα, τὸ δὲ ἀσώματον οὐχ οἶδον τε εἶναι σῶμα.

"Ετι, ὁ φησιγ, δτι τῇ διαφορᾷ περισσεύει τὸ εἶδος τοῦ γέγονος, τοῦτο